

איטש לרענהו

לקט אמרות חז"ל
רעיונות, עובדות
והנהגות מגדולי
ישראל,
על מדות טובות
שמביאות לאהבת
הזולת הנלמדות
מפרשת השבוע

ליקוט ועריכה: יצחק בן אהרן
כל הזכויות שמורות למכון אהבת אמת
אסור להעתיק, לצלם ולהדפיס בלי רשות בכתב

מכון אהבת אמת – המרכז להעמקת ערכי אהבת הזולת

ע"ש ר' עבי יהודה דומוביץ ז"ל – רח' אבן עזרא 2 ירושלים 9242402
טל: 02-5671812 פקס: 077-7671812 דוא"ל: paypal: ahavemet@012.net.il

שבת קודש ז' אלול תשפ"ב: הדרקת נרות: ירושלים: 6:26 תל-אביב: 7:42 חיפה: 6:33 מוצאי שבת: ירושלים: 7:38 תל-אביב: 7:40 חיפה: 7:40 ר"ת: 8:16

פרשת שופטים

ענוה ושפלות

לנהוג בשפלות ובענוה עם הזולת ולא בהתנשאות וגאווה!

נלמד מהפסוק: "לבלתי רום לבבו מאחיו" (פרק יז-כ)

וכתב רבינו יונה ז"ל (בשערי תשובה שער ג-לד): הוזהרנו בזה, להסיר מנפשינו מדת הגאווה ושלא יתגאה הגדול על הקטן, ואפילו המלך לא ירום לבבו מאחיו, וכי ישתר עליהם גם השתרר בהנהגותיו. אך יהיה שפל רוח. והגאווה מן העבירות החמורות המאבדות ומכלות הנפש שנאמר (משלי טז-ה) "תועבת ה' כל גבה לב" והרמב"ן ז"ל כתב: נרמז מכאן איסור הגיאות, כי הכתוב ימנע המלך מגאווה ורוממות הלב, וכל שכן האחרים שאין ראויים לכך, כי בראוי להתרומם ולהתגדל יזהירו להיות לבבו שפל מכל אחיו הקטנים ממנו, כי הגאווה מגונה ונמאסת אצל האלוקים אפילו במלך. עכ"ל.

מוסר השכל נפלא לומדים אנו מאזהרת התורה למלך, עד כמה מקפידה התורה על גבהות הלב. עד כמה מגונה אצל הקב"ה התנשאות וגאווה, שהרי דוקא מלך במעמדו המיוחד, המרומם והנשגב. דוקא אדם כמוהו אם היה נוהג ביהירות-מה, בהתנשאות כלשהי על פני אחרים, היה ניתן להבין ולקבל זאת, שהרי הכל מצויין לכבודו, ועל כולם מוטלת אימתו, כמו שכתב הרמב"ם להלכה (פ"ב ממלכים ה"א) כבוד גדול נוהגין במלך, ומשימין לו אימה ויראה בלב כל אדם, שנאמר "שום תשים עליך", אין רוכבין על סוסו ואין יושבין על כסאו...

אעפ"כ ולמרות הכל צייתה עליו התורה "לבלתי רום לבבו מאחיו", כי גם תפקידו המרומם והנשגב אינו סותר את מה שעליו לחוש בלבו פנימה, להרגיש כשוה בין כולם, ללא גיאות, ללא התנשאות. וממילא גם הנהגתו בפועל צריכה להיות בהתאם. וכלשון הרמב"ם (פ"ב ממלכים ה"ו) "להיות לבו בקרבו שפל וחלל... ולא ינהג גסות לב בישראל יותר מדאי, ויהיה חונן ומרחם לקטנים... ולעולם יתנהג בענוה יתירה.

הכתב סופר (בפירושו עה"ת) מבאר שדוקא משום חיוב זה של המלך "לבלתי רום לבבו מאחיו" צייתה עליו התורה בספר התורה אשר עמו, כל ימי חייו, כי ככל שיקרא יותר בתורה ויעסוק בה, יתבונן ברוחבה ועומקה, כן יכיר וידע את מיעוט ערכו. כן יוכח ויראה עד מה קטן הוא.

הוא שאמר שלמה המלך: "אמרתי אחכמה והיא רחוקה ממני" (קהלת ג), לימדנו שלמה המלך בזאת, שככל שתתרבה חכמתו של האדם, כן יכיר ויווכח לראות עד כמה רחוק הוא ודל. ומכיוון ש"כל הגדול מחברו יצרו גדול ממנו" נדרש לו מינון גבוה יותר של אותה תרופה - היא התורה - עליה המליצו חז"ל כנגד היצר "בראתי יצר הרע בראתי לו תורה תבלין" (קידושין לא).

כתב החפץ חיים (בשמינה"ל שער ב' פרק יד) "מי שירצה לטהר את נפשו מעוון המר הזה (של הגאווה), יחשוב תמיד בגודל גנות הגאווה, כי איך יתגאה האדם אשר תחילת הווייתו נוצר מטיפה סרוחה והוא עתיד לילך למקום עפר רימה ותולעה ויאכל קצתו את קצתו... וכאשר יתבונן בגודל ענייתו בתורה ומצוות, לא יהיה לו במה להתגאות וכו'.

"לא הקפדתי כי חשבתי שאתה מכיר אותי..."

פעם הזמינו אנשי מאקווה את הצדיק רבי שמואל מקאמאד זצ"ל לשבות אצלם. חשש רבי שמואל שמא יכבדוהו מדי. מה עשה? הקדים נסיעתו והגיע לאכסניה ליד העיר מבלי שאיש יכירו.

לא נהג בו בעל האכסניה כבוד כראוי לו. בשבת בעת דרשתו של רבי שמואל התאספו כל יהודי הסביבה לבית המדרש ובעל האכסניה בתוכם. נבהל הלה לראות שזה האיש שלא נהג בו כבוד. מיהר לגשת לרבי שמואל ולבקש את סליחתו. כשהוא מתנצל: "לא הכרתיו..."

"לא הקפדתי" - ענה לו רבי שמואל - "כי חשבתי שאתה דוקא כן מכיר אותי ויודע בשפלות ערכי. אך אם אמנם לא הכרת אותי, מן הראוי היה שתנהג כבוד ביהודי זר..."

חס"מ

"אין לך במה להתגאות?"

שח הגאון רבי שרגא שטיינמן שליט"א: "כשהייתי נער צעיר כבן תשע או עשר ניגשתי עם חברי אבדל"ח, הגה"צ רבי ראובן קרלנשטיין זצ"ל לביתו של הגר"י קניבסקי-הסטייפלער זצ"ל ושאלה תמימה בפינו: "איך עושים שלא נתפס לגאווה? אם אני מכיר את עצמי ויודע שאני מהילדים הטובים בכיתה, איך אני יכול לעשות שקר בנפשי ולומר שאני כלום?"

"למשמע השאלה צחק הסטייפלער מלוא פיו, כנראה שנהנה לשמוע ילדים קטנים באים עם שאלה מסוג זה - איך לא נתפסים להיות בעל גאווה... וכך ענה לנו במאור פנים מיוחד:

"ככל שאדם לומד יותר, הוא יותר מבין כמה הוא חלש וכמה יש לו עוד ללמוד ועדיין לא למד. ממילא אין לו מה להתגאות. ואם הוא מתגאה, על כרחך שעדיין אינו מבין מה יש לו עוד להשתלם וללמוד. ככל שתלמד יותר, רק תראה שאין לך מה להתגאות... ואז שוב הרים את קולו כשהוא מחייך: "אין לך במה להתגאות!"

מפי הרה"ג רבי משה ברזם שליט"א

להאמין שהוראת חכמי התורה הם אמת לאמיתה ולעשות כהוראתם!

נלמד מהפסוק: "על פי התורה אשר יורוך... תעשה לא תסור מן הדבר אשר יגידו לך ימין ושמאל" (פרק יז-יא)

וכתב רש"י (מהספרי): אפילו אומר לך על ימין שהוא שמאל ועל שמאל שהוא ימין. וכל שכן כשאומר לך על ימין ימין ועל שמאל שמאל. והחינוך (מצוה תצו) כתב: "ובכל דור ודור גם כן שנשמע אל החכמים הנמצאים שקיבלו דבריהם (של החכמים הקדמונים) ושתו מים מספריהם, ויגעו כמה יגיעות בימים ובלילות להבין עומק מליהם ופליאות דעותיהם. ועם ההסכמה הזאת, נכוון אל דרך האמת בידענת התורה. וזולת זה, אם נתפתה אחר מחשבותינו ועניות דעתינו - לא נצלח לכל. ועל דרך האמת והשבח הגדול בזאת המצוה, אמרו חז"ל לא תסור מן הדבר וגו' אפילו יאמר לך על ימין שהוא שמאל - לא תסור ממצותם."

על מעלתם הנשגבה של חכמי התורה כתב הגאון רבי אלחנן וסרמן זצ"ל (בקובץ מאמרים ואגרות) את הדברים הבאים: "הקמת כל בנין מוכרח להתחיל מן היסוד, ולא מן הגג. אבל לכל בנין נחוצים בונים. מי הם הבונים שלהם? אנו זקוקים? אלה הם גדולי ישראל, תלמידי חכמים שכתוב עליהם: "אל תקרי בניך אלא בוניך" (ברכות סד). הם ורק הם הבונים שלנו. יתירה מזו: בלעדיהם אין עם ישראל יכול להתקיים בכלל. לעולם הזקנים מעמידין את ישראל... אימתי ישראל עומדים, כשיש להם זקנים, כמובא בתנחומא."

"גדולי ישראל הם לב האומה" - כותב רבי אלחנן - "ומהם מתפשט כח החיים בכל חלקי העם. הם החכמים האמיתיים הרואים את הנולד. הדעת שלהם היא דעת התורה. הם רואים כל דבר בלי שום נגיעה. מטרתם היא, למצוא את האמת."

מוסיף רבי אלחנן ושואל: מה היתה סיבת השבר הפתאומי של יהדות גרמניה לפני מאה שנים ויותר? "הסיבה היתה שאדירי התורה והיראה נפטרו לעולמם ולא הניחו תמורתם אחרים. המצב שלנו כיום יש לו דמיון למצב ההוא. זקני הדור הולכים מאתנו ואחרים במקומם אינם באים. מה הסיבה לכך?"

"בכדי להבין זאת" - אומר רבי אלחנן - "צריכים לדעת את האופנים שבהם נעשה אדם גדול. לומדים אנו מן התורה: במ"ח דברים התורה נקנית (אבות פ"ו מ"ה) "אדם כי ימות באהל" - אין התורה מתקיימת אלא במי שממית עצמו עליה כדברי חז"ל (ברכות סג).

בכדי להעשות גדול בתורה צריך האדם להיות מקודש כולו לשמים. לפנים היה זה דבר רגיל למדי. אהבת התורה היתה חזקה עד מאד, ולעומת זאת נסיונות החיים היו קטנים יותר מאשר בזמננו. עכ"ד רבי אלחנן.

מבחנה של אמונת חכמים - בציות מוחלט להוראתם! ידועים דברי החזון איש על אותם אנשים שבחרים אימתי נוח להם לשמוע לקול חכמים ואימתי לא... וכך כתב: "השיטה לעשות את התורה לחלקים שונים, הוראה באיסור והיתר חלק אחד, והוראה בשוק החיים חלק שני, להיות נכנעים להוראות חכמי התורה בחלק הראשון, ולהשאיר לחופש בחירתם בחלק השני, היא השיטה הישנה של המינים בירידת היהדות באשכנז אשר הדיחו את עם ישראל עד שהתערבו בגוים ולא נשאר לפליטה". שיטה זו היא גילוי פנים בתורה ומבזה ת"ח, ונימינין בין אלו שאין להם חלק לעולם הבא ונפסלין לעדות. עכ"ד החזון איש."

בענין זה, סיפר רבינו הגרא"מ שך זצ"ל על בעל ה"אור שמח" שהיה לו איש נאמן שתמיד שמע להוראותיו. פעם הורה לו ה"אור שמח" דבר-מה והאיש חלק עליו. נאנח האור שמח ואמר: "מעולם לא שמעת בקולו" האיש נרתע ובהלה: "מעולם? והרי זו רק הפעם הראשונה שאני עושה זאת?!"

השיב לו האור שמח: "נכון! אבל הפעם הזו מוכיחה שבכל שאר הפעמים שכן שמעת בקולי, זה לא היה משום "ששמעת בקולי" אלא שגם "דעתך" היתה אז כדעתי, אבל בפעם הראשונה בה דעתך שונה, אתה לא מהסס מלחלוק עלי, ממילא המסקנה היא שמעולם לא שמעת בקולו" בעובדה זו ישנו מוסר השכל מאלף ונוקב לכל אדם.

כוחה של אמונת חכמים...

מעשה באשה עקרה שהתייצבה לפני הגאון רבי משה פיינשטיין זצ"ל ומשאלה בפה: במשך שנות נישואין רבות סובלת היא מעקרות ומדי שנה מבקש בעלה מרבי משה את ברכתו שיזכו להוושע בזרע של קיימא, אולם עד כה ללא הועיל. עתה היא מבקשת יותר מברכה: "רוצה אני כי ראש הישיבה יגזור ומן השמיים יקיימו"... אמרה כשהיא מתייפחת.

רבי משה הופתע מבקשתה, ותמה: "שאיני אגזור? וכי מה כוחי בדברים מעין אלו...?" אך האשה התייפחה בבכי הולך וגובר באומרה: "כן! ראש הישיבה יכול לגזור... הוא יכול."

כאשר האשה לא הרפתה והמשיכה למרר בבכי אמר לה רבי משה: "איני יכול לגזור, אבל זאת אוכל לאמר: בזכות האמונה בכוחם של לומדי התורה, מגיע לך ילד!"

דבריו אלו של רבי משה ואמונתה בו הביאו מרגוע לאשה שבורת הלב. ואכן לתקופת השנה נולד בן לאותה אשה.

רבי משה פיינשטיין

רגיעה מוחלטת-מאמונה תמימה...

מעשה שאירע בישיבת מיר, מספר בחורים מבני הישיבה נסעו בערב שבת למקום מסויים ועד כניסת השבת לא חזרו לישיבה. היתה דאגה רבה לשלומם. היתה לראש הישיבה הגאון רבי נתן צבי פינקל זצ"ל עגמות נפש עצומה, עד כדי שבאותן שעות לא היה שייך לדבר איתו על כל ענין אחר.

גם לאחר שסיימו להתפלל בישיבה תפלת ערבית לביל שבת חזר רבי נתן צבי לביתו, קידש ובצע על הפת ולא הסכים לדבר על ענינים אחרים.

באותן שעות הוא הסתפק האם מותר לחלל שבת כדי לחפש אותם. הוא שלח לשאול את הגרי"ש אלישיב זצ"ל. אמר הרב אלישיב שלעת עתה לא ייצאו, כיון שממילא עכשיו שעת לילה ולא יוכלו לחפש. שאל השליח: מה לעשות אם עד הבוקר הבחורים עדיין לא יחזרו ענה הרב אלישיב: "עד הבוקר הם כבר יחזרו!"

מאותו רגע ששמע רבי נתן צבי את תשובת הרב אלישיב, נעשה שינוי קיצוני בהתנהגותו. הוא נרגע לגמרי, ופניו הדאוגות לא היו לו עוד. ובאמת כך היה. כעבור מספר שעות נמצאו הבחורים בריאים ושלמים.

בכל נפשך

אם אתה מאמין לא תוזק...

מעשה ביהודי שהיה חולה וסבל מחומצות בקיבה. הרופאים אמרו לו שאסור לו לאכול בשר שנשתהה אחרי הבישול. שאל הלה את החפץ חיים האם רשאי הוא לאכול חמין בשבת, שכן לפי דברי הרופאים הרי זה יכול להזיק לו.

השיב לו החפץ חיים: "כאשר אדם אוכל לכבוד שבת" הרי "שבת היא מלזעוק" כהוראת חז"ל ולא יהיה לך שום נזק! ואולם עדיין לא נחה דעתו של האיש וחזר ושאל: "רבי! אולי זה יזיק לי?" אמר לו הח"ח: "אם כן שאתה חושש כל כך, צריך אתה לעשות את מה שהרופאים אמרו לך!"

והוסיף הח"ח לפרש דבריו: אם אתה מקבל את דברי חז"ל כפשוטם ומאמין בדבריהם באמונה מוחלטת, אזי אין ספק שלא יגיע אליך כל היזק. אבל אם אתה מפקפק בלבך, הרי השבת לא תגן עליך, ואתה חייב לעשות את מה שהרופאים אמרו לך."

שלמי תודה

שלא לקפח פרנסתו של חברו ולא לרדת לאומנותו!

נלמד מהפסוק: "לא תסיג גבול רעך אשר גבלו ראשונים" (פרק יט-ד)

מכאן למדו חז"ל על האיסור להסיט סימון חלוקת הקרקע לתוך שדה חברו למען הרחיב את שלו. עם זאת קראו חז"ל בשם "הסגת גבול" גם לכל מה שמחסר לחברו ע"י קיפוח פרנסתו כפי המבואר בגמרא (קידושין נט.). נכלל בזה (לדעת חז"ל בספרי) גם האיסור להחליף דברי חכם אחד ולאומרם בשם חכם אחר, וכן האיסור לומר דבר שלא בשם אומרו כאזהרת חז"ל (מדרש תנחומא - במדבר): כל שאינו אומר דבר בשם אומרו עליו הכתוב אומר "לא תגזול דל כי דל הוא..."

לדעת רבינו ירוחם ז"ל (ומישרים נתיב לא ח"ב), מלבד האיסור החמור שיש בהסגת גבול כשמקפח פרנסתו של חברו, נחשב כאילו הורג את חברו. והראיה, ממה שאמרו חז"ל (ויבמות עת): על מה שנאמר בשאול המלך: "ויאמר ה' אל שאול ואל בית הדמים, על אשר המית הגבעונים". ושואלים חז"ל: וכי היכן מצינו בשאול שהמית את הגבעונים?

אלא מתרצים חז"ל: מתוך שהרג נוב עיר הכהנים שהיו מספקין להם [לגבעונים] מים ומזון, מעלה עליו הכתוב כאילו הרג. ופירש **המהרש"א** שהגבעונים סיפקו מים ומזון לכהנים, ומתוך שהרג שאול את הכהנים, איבד בכך לגבעונים זכות גדולה זו. מבואר בגמרא שקיפוח פרנסתו של חברו הריהו כקיפוח חייו.

אלא שיש לתמוה: היאך יכול אדם לקפח את פרנסתו של חברו ע"י הסגת גבולו, וכיו"ב, והרי קיימא לן בגמרא (יומא לח.) ש"אין אדם נוגע במוכן לחברו אף כמלא נימה". וכן אמרו: "מזונותיו של אדם קצובין לו מראש השנה וכו'!"

ביאר זאת **החזון איש** (בספרו **אמונה ובטחון פ"ג**), שכל מה שאומן של בני עיר אחת יכול לעכב מאומן של עיר אחרת מלהכנס בגבולו, אין זאת אלא מצד חובת ההשתדלות, ולא שיש באמת בכח האומן השני לשנות את המציאות של פרנסתו.

שכן למען האמת, גם אם יהיה כאן אומן של עיר אחרת, לא יוכל להחסיר לו מאומת. כשם שאם לא יהיה כאן, לא יותיר לו בפרנסתו. כי מזונותיו ישארו בדיוק כפי שנקצב לו מראש השנה. וכל מה שיכול האומן לעכב מדינא, זה מצד חובת ה"השתדלות" שיש עליו וחוב הרחקת הנזק מצד רעהו. ובכל מקרה, אם לא נגזר עליו להפסיד, הרי יתן לו הקב"ה די מחסורו. עכ"ד.

בענין האיסור הנוסף שנכלל בהסגת גבול - שלא לומר דבר שלא בשם אומרו, ידועה אמרת חז"ל "אמר רבי אלעזר אמר רבי חנינא האומר דבר בשם אומרו מביא גאולה לעולם". ומדוע? מבאר **המהר"ל מפראג זצ"ל** משום שאדם כזה מראה כי הוא נאמן להודיע מי הוא יוצר המאמר ולא מייחס לעצמו מעלתם של אחרים. אם כן, גם כאשר תעשה ישועה על ידו, לא ייחס אותה לכוחו ועוצם ידו אלא להש"ת מצמיח הישועה, לפיכך ראוי שתעשה הישועה על ידו.

ואילו הגרא"א דסלר זצ"ל מבאר (בספרו **מכתב מאליהו - ח"ד**) ענין זה באופן הבא: גאולה פירושה גילוי האמת, כמו שנאמר בהגדה של פסח "על גאולתנו ועל פדות נפשנו". ובגאולה העתידה נאמר "ומלאה הארץ דעה את ה'", זאת אומרת שעיקר הגאולה היא גאולת הנפש מן הטומאה המקיפה אותה.

מעתה, כאשר לא אומר דבר בשם אומרו, יכירו שומעיו טובה לו, ולא למחבר האמית. אבל כשאומר בשם אומרו, בזה יכניע את הנגיעה הדקה ההיא. כי אז יפנו השומעים בדעתם אל המקור האמיתי.

וכך הגאולה שהיא גילוי האמת, צריך להקדים את האמת הגמורה בכל דקותה, והש"ת יתן את הגאולה שכולה בנויה על דרך האמת הגמורה.

"לא ידחוק איש למקומו של רעהו..."

בתקופה מסויימת השתרש מנהג בישיבתו של הגאון **רבי נתן צבי פינקל זצ"ל** שכאשר עלה למסור את שיחתו, היתה מתחילה ריצה בין התלמידים כדי לתפוס מקום סמוך למקומו של רבי נתן צבי.

על כך הוכיחם והעיר להם על שדוחקים התלמידים איש את רעהו עד שלפעמים קורה שאחד גובר ודוחק את זולתו ונוטל מקומו.

והיה רבי נתן צבי מוכיח מהאילנות שכאשר נבראו במעשה בראשית, לא יצאו בערבוביה, אלא כל אילן גדל במקומו, מרוחק מחברו, כדי לא להכנס בגבול חברו. והעשבים נשאו קל חומר לעצמם:

"**וימה** אילנות שאין דרכן לצאת בעירבוביה שהרי גדולים הם וענפיהם מרובים, ואין ראויים לגדול רצופים ותכופים כי אם מפוזרים, אמר הקב"ה "למינהו" - שיצא כל אילן בעצמו בריחוק מחברו שיהא לו היכר. אנו עשבים שרבים אנו ודרכינו לצאת תכופים ומעורבבים, ואם לא יזהר כל עשב לצאת לבד הרי אין אנו ניכרין זה מזה, על אחת כמה וכמה. מיד כל אחד ואחד יצא למינו.

פתח שר העולם ואמר: "יהי כבוד ה' לעולם ישמח ה' במעשיו" - שכולם זהירים במצוותיו. (ועיין גמרא חולין ט.ו.)

והפסוק רבי נתן צבי: על אחת כמה וכמה שעלינו ללמוד ק"ץ מהעשבים ולא לדחוק כל אחד את עצמו למקומו של רעהו.

הלמות עמלים - ח"ב

שלא בשם אומרו...

סיפר הגרא"ז מלצר זצ"ל: "בתקופה מסויימת הייתי אחראי על הדפסת חוברת חידושי תורה שנאמרו ונכתבו ע"י ראשי ישיבות ותלמידי חכמים שבדור, והתקבלו מרחבי העולם כדי להדפיסם.

יום אחד פגשתי את מורי ורבי הגאון **רבי חיים סולובייצ'יק זצ"ל** והוא אמר לי: "דע שיש לי תרעומת עליך". נבהלתי והצטערתי למשמע הדברים. "על מה ולמה?" שאלתי בחרדה.

השיב רבי חיים: "יען כי הדפסת חידושי תורה שלי תחת שם אחר!" היו אלו חידושים שנשלחו מאחד הת"ח שכנראה נטל חידושי תורה של רבי חיים וחתם עליהם את שמו...

התנצלתי בפני רבי חיים: "לא ידעתי שפלוגי גנב את החידושים של רבינו". השיב רבי חיים: "לא על כך אני כועס. זוהי שגגה. אלא על כך שלא הכרתם מתוך אותם "חידושי תורה" שהם שלי. הלא היית תלמידי, ואיך עלה בידי אחר לרמות אתכם בדבר זה..."

שימוש חכמים

דבר בשם אומרו...

הגאון רבי יהודה צדקה זצ"ל אהב להגיד בתוך מסירת שיעורו, חידוש ששמע מפלוני, והיה מבליט את המצויינות שבחידוש אף שהלה מעולם לא התכוון למשמעות שנתן רבי יהודה לחידוש.

במקרים כאלו הרגישו התלמידים שהוא נותן להם בהנהגה זו דוגמא אישית שממנו יראו וכן יעשו לומר כל חידוש בשם אומרו כדברי חז"ל (אבות פ"ו) ש"כל האומר דבר בשם אומרו מביא גאולה לעולם".

וזאת ליהודה

ומי כעמך ישראל

בין איש לרעהו – סיפורים בני זמננו

מאלפי זהב וכסף !

לא צלחו. בסופו של תהליך מסר לו משהו מספר סלולארי שהוא כנראה המספר של בעלת הארנק...

* * *

היה חשוב לו מאוד לאתר אותה בשיא המהירות משלוש סיבות:

1) אדם שמגלה שנאבד לו ארנק "מפוצץ" בכסף, מרגיש בכל שנייה שחולפת ש"חרב עליו עולמו", ולכן חובה לקצר עבורו את "עיניו-הדין"...

2) בארנק היה מונח גם רב-קו. פירושו של דבר: אם המאבדת נמצאת כעת ברכבת, הווי-אומר שהיא לא תוכל לרדת באף תחנה... ללא רב-קו היא מנועה מלצאת החוצה, ומי יודע אם גם לא יאשימו אותה לאמור: 'גברתי! איך התפלחת? לפה? אה?'

3) מצווה מדאורייתא של השבת-אבדה, וזריזין מקדימין למצוות...

* * *

הפלאפון צלצל.

צלצול. מתח.

צלצול. מתח. האם תענה לשיחה - ואולי לא? האישה ענתה: 'ברכה ושלוש! האם נאבד לך ארנק?'

-לא!'

בטוחה שלא?

-'בטוחה!'

'אולי בכל-זאת תבדקי?'

-'זה מיותר. אין צורך. לא נאבד לי ארנק. תודה-רבה!'

'רגע! רגע! את חברה בקופת-חולים פלונית, וכרטיס האשראי שלך נראה כך וכך?'

הוא כמובן לא מסר את כל הסימנים, אלא רק מקצתן, על-מנת לגרום לה לקחת את הענין ברצינות.

הצרחו שנשמעה בפלאפון הייתה מקפיאת-דם. זעקה אמיתית של אימה הנופלת על אדם שאיבד את ממונו - 'וואו!!! איך נאבד לי הארנק!! זה לא יכול להיות! כל החיים שלי נמצאים בארנק הזה!'

* * *

עד עצם היום הזה אין לה קצה של מושג איך אבד לה הארנק. למיטב ידיעתה הוא היה מונח באופן שמור בתוך התיק, והנה משהו טוען שהוא בכלל ברציף הרכבת...

מסתבר שהיא עדיין לא יצאה מהרכבת הנוסעת, ולכן לא הספיקה להבחין בהעדר הרב-קו. בתחנה הראשונה ירדה ועלתה על הרכבת בכיוון הנגדי. סוכס ביניהם שא. ישאיר את הארנק אצל פלוני בכפר, אך היא לא הסכימה שזה יקרה לפני שא. ימשוך משם לעצמו 2,000 ש.

א. סירב: 'לא אמכור את המצוה בכסף!'

הבינה שכנראה לא הציעה מספיק, והורתה לו למשוך משם 5,000 ש"ח!!!

אך א. בשלו: 'בשום-אופן לא אמכור את המצוה בכסף!'

ברגע שהארנק הגדוש נחת בחזרה לידיה, התקשרה להודות לא. במלא-פה, וא. כבר הבין אל-נכון מדוע זימן אותו הקב"ה באותו יום שני לכפר חב"ד. מקום לא ביקר מעולם, ואף לא התעתד לברק בו אי-פעם...

א.ו. מתגורר בירושלים והיה צריך לקבל מסמך מאדם מסוים, אבל האיש שכח להשאיר לו אותו. ולא עוד - הוא יצא לשדה התעופה בדרכו לחו"ל...

השיג אותו א. בפלאפון והציע לו למצוא בנתב"ג איזה "מישהו" מְכַר ולהפקיד אצלו את המסמך. לעצמו חשב: 'הרי יש רכבת מהירה מירושלים לנתב"ג - 21 דקות בסך הכל - אצא לנתב"ג, אאסוף את המסמך ואשוב במהירות הביתה!'

אך בעל המסמך לא מצא בנתב"ג אדם מוכר שאפשר לסמוך עליו. הציע לו א. להשאיר את זה אצל אחד האנשים בדוכן של בית חב"ד, וכמובן לא לשכוח לקחת ממנו את הפרטים.

כך היה. המסמך הופקד אצל "הרב בנימין", הוחלפו עימו מספרי הטלפון ומיועדנו עלה על המטוס.

זה היה ביום ראשון. כבר באותו יום יצר א. קשר עם "הרב בנימין" על-מנת לפגוש אותו למחרת, יום שני בבוקר. "הרב בנימין" הפתיע ואמר שהוא נמצא בכפר-חב"ד ולא בנתב"ג. א. כבר חשש שמדובר בטעות 'האם אתה לא שליח בשדה התעופה?' האיש הסביר שהוא מתנדב שם רק פעם בשבוע - בימי ראשון...

הברירה היחידה הייתה לנסוע לכפר חב"ד. א. מעולם לא ביקר שם בעבר, ולפי דרך הטבע גם לא היה אמור לבקר שם בעתיד. אם היה עולה בדעתו שיצטרך לנסוע לשם ייתכן שהיה מוותר לגמרי על המסמך, למרות מניעת הרווח הכרוכה בכך, שכן סדר-יומו לחוץ ביותר ועיתותיו לא בידו. מיילא לנסוע ברכבת מהירה, 21 דקות לכל צד, אבל מעבר לכך? זה כמעט לא ייתכן! אך את הנעשה אין להשיב.

* * *

ביום שני יצא לכפר חב"ד, בידיעה שסדר-יומו ישתבש לחלוטין. לאחר בדיקת נתוני התחבורה בדרך הכי מהירה לאותו יום, התברר שמדובר בלקיחת רכבת לתל-אביב, שם להחליף רכבת שמגיעה לכפר חב"ד. בדרך חזור הטיול חוזר על עצמו. רכבת מהכפר לתל-אביב, ושם להחליף לרכבת שמגיעה לירושלים.

בירידה מהרכבת בכפר חב"ד, לא הבחין בנפש-חיה לאורך הרציף. ופתאום חשב לעצמו: 'מה זימן אותי הקב"ה למקום השומם הזה שבו מעולם לא הייתי?'

את התשובה קיבל במהירות-שיא: לפתע הוא מבחין בהמשך הרציף בחפץ גדול ובולט על הרצפה. מתקרב בהיסוס ורואה: ארנק של אישה. אבל לא סתם: ארנק שמן!

א. מרים ופותח ועיניו מסתנוורות: חבילה עבה - שטרות של 200 - מונחת לצד כרטיסי אשראי, כרטיס קופ"ח ורב-קו. גם היו שם סימנים שהראו שבעלת הארנק שייכת לקהילת חב"ד.

הוא מאוד ממהר, אבל הדבר הדחוף הזה מאלץ אותו להתעכב. מתקשר לחברת האשראי ומבקש את מספר הטלפון של השם המודפס על כרטיס האשראי, והחברה מסרבת לספק פרטים. מתקשר לקופת החולים המסוימת, אך באורח-פלא הם לא מצליחים למצוא במחשב מבטחת זהה לפרטים שמופיעים בכרטיס. מוזר. בחלוף עשר דקות שלא קידמו אותו למחוז חפצו, החליט להיכנס לכפר ולנסות לאתר את בעלת האבדה.

בבית חב"ד, הממוקם בסמוך לתחנת הרכבת, לא ידעו כל פרט לגבי בעלת הארנק. הוא התקדם לתוך הכפר, פגש את "הרב בנימין" ולקח את המסמך - אך בנוגע לארנק לא חלה התקדמות. לא "הרב בנימין" ולא אף אחד ממכריו ששהו לצידו בבית הכנסת הצליחו לזהות במי המדובר.

גם ניסיונות לאתר בטלפון משפחות בכפר עם שם דומה,

היית מעורב בסיפור שקשור לבין אדם לחבירו! שמעת ממקור ראשון?
ספר לנו עכשיו! פקס: 077-7671812 דוא"ל: ahavemet@012.net.il